

jeg ifølge Embedsplicht tillade mig at henvende en Begjæring til det ærede Raad om snarest at foranstalte det fornødne i Henseende til denne Kasernes fremtidige Benyttelse, for at ikke den nuværende og senere Epidemier der skulle finde Næring.

Kasernen er indrettet til sit nuværende Brug uden at jeg som Statens Embedsmand er raadspurgt, og da jeg senere, som Medlem af Aarhus Sundhedskommission, har besøgt Forholdene, maatte jeg i flere Henseender finde dem uheldige, og jeg udtalte navnlig den Gang i Kommissionen, at her syntes Forudsætninger at være til Stede for ondartede Febrers Opstaaen og Udbredelse, thi det maatte i hygiejnisk Henseende anses forkasteligt at have Sovesale til mange Menneſter over en Stald, hvori mange Heste, især naar der maaske ikke altid fandt tilstrækkelig Luftfornyelse Sted; og forkasteligt var det at have samlet mange Menneſter paa eet Sted uden først at have reguleret Uhumſkhedernes Afløbsforhold.

At ogsaa andre Arsjager, hentede fra Drickvandets eller Spisevarernes Beskaffenhed, kunne have haft deres Indflydelse, nægter jeg ikke, dette kan være omtvisteligt, men hvorom Alt er, bør en Militærkaserne ordnes efter andre Grundſætninger end dem, som her have været raadende."

Man besluttede at indhente Erklæring fra Sundhedskommissionen. (Se næste Møde.)

¹⁷⁶/₈₂. Udvalget for Bygninger og Inventar indstillede til Approbation følgende Bud, som ved en den 25. f. M. afholdt Licitation over Levering af Stenful og Brænde til Kommunens Forbrug i Vinteren ¹⁸⁸²/₈₃ vare fremkomne som de laveste, nemlig:

1. af 2 Kr. 30 Øre pr. Tønde af indtil 5000 Tdr. Stenful — budt af Konſul H. Wulff.
2. af 2 Kr. 35 Øre pr. Td. af indtil 13000 Tdr. Stenful (til de militære Etabliſjementer) — budt af samme, og
3. af 26 Kr. pr. Favn af 54 Favne Brænde — budt af Kjøbmand H. Broge.

Den forlangte Approbation meddeltes.

Mødet den 10. Avguſt.

²⁹²⁻²⁹³/₈₁. Det meddeltes, at de i Mødet den 15. Juni tiltraadte Grundatfer for Fonden til Udvidelse af Haandværkerforeningens

Friboliger og for Slagtermester S. L. Hendriksens og Hustrus Legat vare blevene fgl. stadfæstede.

Begge Fundatser ere optagne i Tillægget.

¹²⁹/₃₂. I Genhold til den i Mødet den 25. Maj Markudvalget givne Bemyndigelse og derefter af Udvalget foranstaltede Befjendtgjørelse var der indkommet 4 forskjellige Tilbud om Udlejning af Areal til en Exercerplads for Artilleriet, hvilke derefter vare blevene tilstillede Kommandantsskabet til Erklæring. I en Skrivelse af 28. f. M. havde dette dernæst af forskjellige Grunde erklæret sig ubetinget imod Antagelsen af de 3 Tilbud, medens det med Hensyn til et fra Procurator Langballe fremkommet Tilbud om Lodderne Nr. 80 og 97 i Skovvangen af Størrelse henholdsvis omtrent 28 og 7 Tdr. Land havde ytret, at disse Lodder heller ikke kunde benyttes til Dels af den Grund, at Arealet var for lille, men væsentligst fordi den mindre Lod har en for den paatænkte Anvendelse højst uheldig Beliggenhed i Forhold til den større. Derimod vilde Matr.=Nr. 80 i Forbindelse med en af Kjøbmand Bünger senere tilbød Lod, Matr.=Nr. 107, omtrent 15 Tdr. Land, som er beliggende umiddelbart Øst derfor, kunne afgive en haade i Størrelse og Form ret heldig Exercerplads for Artilleriet, naar den mellem Lodderne liggende Jordvold blev sløjet, hvorfor Kommandantsskabet anmoder om, at disse Lodder om muligt maa blive anviste til Exercerplads for Artilleriaafdelingen, saa snart dette efter Omstændighederne kan ske, samt om, naar Bestemmelse om Pladsens Anvendelse til den omhandlede Brug er truffen, at Volben maa blive sløjet, og Lodderne, for saa vidt de ikke allerede henligge som Græsmark, forinden Overleveringen udlagte med Græs. Med Hensyn til den i Kommandantsskabets tidligere Skrivelse af 9. Maj endvidere forlangte Forøgelse af den store Exercerplads ved Skejby Led med et Areal paa ca. $8\frac{1}{2}$ Tdr. Land, udtales det, at denne Forøgelse fremdeles maa anses nødvendig, uanset at der anvises Artilleriaafdelingen en særlig Exercerplads, hvorfor Begjæringen herom fornyes i alt Fald fra Udløbet af det nuværende Lejemaal den 1. Oktober 1885.

I Genhold til det foreliggende besluttede Byraadet at indgaa til Indenrigsministeriet med Andragende om at maatte modtage de af Procurator Langballe og Kjøbmand Bünger indgivne Tilbud om Leje af Lodderne Matr.=Nr. 80 og 107 i Skovvangen, i alt 43 Tdr. Land, for en aarlig Leje af 80 Kr. pr. Td. Land eller i alt 3440 Kr. aarlig og paa de øvrige af Ejerne opstillede Vilkaar, navnlig en bunden Lejetid af 6 Aar, og derefter overlade disse Lodder

til Exercerplads for Artilleriafdelingen, ligesom ogsaa til at maatte forøge den store Exercerplads med det omhandlede Stykke Jord, naar dette ved Lejemaalets Udløb bliver ledigt, mod at der herfor aarlig refunderedes Kommunen 470 Kr. af Statskassen. (Se Mødet den 26. Septbr.)

^{175b/82.} I Anledning af den i forrige Møde fremlagte Skrivelse fra Stadslægens angaaende Sundhedsforholdene paa den midlertidige Kaserne for Artilleriet var fra Sundhedskommissionen modtaget følgende Skrivelse af 9. d. M., saa lydende:

„I Anledning af den hermed tilbagefølgende Skrivelse fra Stadslæge Schmiegelow betræffende den herværende interimistiske Artillerikaserne, hvorover Byraadet under 4. ds. har begjæret Sundhedskommissionens Erklæring, skal Kommissionen efter atter at have taget Forholdene paa Kaserne i Øjesyn ikke undlade at udtale sin fuldstændige Tilslutning til Stadslægens Udtalelse: „at her synes Forudsætninger at være til Stede for ondartede Febres Opstaaen og Udbredelse.“ Naar undtages Afløbet fra Pumpen i Gaarden og fra Vandopstanderen ved Stalden — hvilket sidste gennem en Rendeften ogsaa modtager Tagvandet fra Staldens vestlige Side — findes der paa hele den store Kaserneplads ikke Spor af Afløb. Regnvandet flyder fra Bassekstræningen ned mod Kaserne og siver her i Jorden og derfra gennem Mur og Grund ind i det overdækkede underjordiske Rum paa Kaserne's søndre Side, og gennem underjordiske Gange, som staa i Forbindelse med dette Rum, trænger Fugtighed og usunde Dunster op i Kaserne. Afløb fra Kjøkken og Bissoir gaar til nedgravede Tønder, hvorfra vel en Del tømmes ud, men naturligvis ogsaa en stor Del siver i Jorden, tilmed da det udtømte ledes gennem aabne, for Størstedelen ubrolagte Grøfter eller henkastes paa Møddingen. Tagvandet fra Kaserne og Staldens østlige Tag ledes blot ned til Jorden og overlades saa til sig selv lige som Afløbet fra Kjøkkenet i Sidehuset (hos Vognmanden). Den ubrolagte Stald har aldeles intet Udløb eller Afløb; al Urin og Fugtighed fra Gjødningen trænger ned i Jorden, ligesom ogsaa fra Møddingerne saavel ved Stalden som ved Sidehuset, der ere anlagte paa fri Mark uden Spor af Underlag, Omgjærdning eller Overdækning. Alle disse Forhold gjøre, at Jordbunden bliver aldeles gennemtrængt af forraadnede organiske Stoffer, der saavel gennem Brøndvandet som gennem Uddunstninger maa virke højest uheldigt paa Beboernes Sundhed,

og ikke mindst naar de som her til Dels indkvarteres ovenover Stalden med kun et tyndt Gipsdække imellem.

Det er Sundhedskommissionen bekendt, at der fra 3. Artilleriafdeling er klaget over disse Forhold, og at foreløbig Kasernen vil blive rømmet og desinficeret. Men selv om her ved selve Bygningen for Øjeblikket kan befries for Smitten, maa Sundhedskommissionen dog i de nævnte uheldige Forhold se en stadig Kilde til ny Udbrud af Sygdommen og maa derfor anse enhver Foranstaltning for frugtesløs, som ikke hidfører et stadigt og godt Afløb fra alle Kasernens Lokaler. Den skal derfor foreslaa, at Brøndene aldeles ikke benyttes, men erstattes af en Ledning fra Byens Vandværk, og Brøndene eventuelt tilfastes. Gullet paa Kasernens sydlige Side, som næppe nogen Sinde vil kunne holdes tørt, og som Kommissionen anser for et særdeles sundhedstruende Forhold, bør fyldes. Afløb fra Kjøkkener, Pissoir og Stalde bør ledes gennem Rørledninger til Jægergaardsvejen, hvor Grøften maa brolægges. Tagvandet ledes i brolagte Rendeestene til disse Ledninger. Møddingerne indrettes efter Sundhedsvedtægtens Paabud. Lokalet over Stalden, der ogsaa, fordi det er beliggende umiddelbart under Taget, er et lidet tilfredsstillende Sovelokale, bør ikke benyttes til Belægning.

Da der i Fjor første Gang klagedes over Forholdene paa Artillerikaserne, saa Sundhedskommissionen vel lige saa godt som i Aar de ovennævnte Mangler, men i Betragtning af Forholdenes interimistiske Karakter og med Forhandlingerne om Nyttarikaserne i frisk Minde mente Sundhedskommissionen at burde indskrænke sig til de den Gang foreslaaede lempeligere Foranstaltninger. I Aar, da Resultaterne af disse Forhold paa saa sørgelig og haandgribelig Maade give sig tilkjende, maa Sundhedskommissionen finde det aldeles uforsvarligt, om ikke Manglerne blive afhjulpne paa fyldestgørende Maade."

Derhos forelaa som fremsendt af Indkvarteringskommissionen trende Skrivelser, henholdsvis af 30. f. M., 5. og 9. ds. fra 3. Artilleriafdeling til bemeldte Kommission, ved hvilken Opmærksomheden ligeledes henledes paa de tilstedeværende skadelige Forhold i hygiejnisk Henseende og Anmodning stilles om, at samme maa blive rettede.

Man overdrog det til Indkvarteringskommissionen at træffe de efter dens Skjøn aldeles nødvendige Foranstaltninger til de tilstedeværende Manglers Afhjælpning. (Se Mødet den 24. August.)

¹⁷⁹/₈₂. Efter Indstilling af Indkvarteringskommissionen approberede Byraadet, at den Garnisonsstyrke, som skal modtages her i Byen i September Maaned d. A., skal, efter at de indkomne Tilbud om Levering af Kvarterer ere tagne til Følge, fordeles paa alle Byens Husejere efter de affattede Beregninger over enhver Indkvarterings-
evne til den ordinære Betaling af 20 Ore daglig pr. Mand.

¹⁸¹/₈₂. Paa Forslag af Brandkommissionen stilledes et Beløb af 250 Kr. til Kommissionens Naadighed som Tilskud til Udgifterne ved en her i Byen i Septbr. Maaneder forestaaende Brandvæsens-
udstilling.

Mødet den 24. August.

²⁵⁹/₈₁. Indkvarteringskommissionen afgav mundtlig den i Mødet den 3. d. M. æffede Erklæring i Sagen angaaende Opførelsen af et nyt Krudthus, hvorefter den videre Forhandling blev udsat til næste Møde.

³¹³/₈₁. Da den Freundske Møntsamling nu er ankommen her til Byen, besluttede man at tilskrive Museumsbestyrelsen med Anmodning om, at den maatte blive indrømmet Plads i Museet. (Se Møderne d. 20. f. M. og den 12. Oktober.)

^{175b}/₈₂. I Genhold til den i Mødet den 10. d. M. tagne Beslutning forelagde Indkvarteringskommissionen følgende Indberetninger, henholdsvis fra Stadsingeniøren og Bygningsinspektøren om de Foranstaltninger, der foreløbig ere trufne for at afhjælpe de sundhedsfarlige Mangler ved Artilleriets midlertige Kaserne. De ere
jaa lydenbe:

Indberetning

om

de Arbejder, der i Genhold til Lægens Forskrift ere udførte
paa Artillerikaserne.

1. Samtlige Lokaler ere desinficerede ved Klordamp;
2. Lagener og Tæpper ere sendte til Bæst;
3. Halmstækkene ere, efter at være desinficerede, tømte, Baarene sendte til Bæst og Halmen brændt;
4. Samtlige Lokaler i de 2 øverste Etager ere overfaldede med Klorkalk, dette gjælder baade om Loft, Vægge, Gulv og alt umalet Træværk;
5. Sengstederne indsmøres med Karbolvand;